

Nr 117.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av införseln av ägg; given Stockholms slott den 9 februari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 9 februari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Den 5 maj 1933 anbefalldes Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen att skyndsamt verkställa utredning rörande ägghandelns ordnande, därvid i första rummet borde undersökas möjligheterna för frivillig samverkan mellan större partiförsäljare av ägg i syfte att ernå jämnare tillförsel och prisättning å den inhemska äggmarknaden, och skulle i anslutning härtill jämväl export- och importfrågorna uppmärksammas.

I skrivelse den 20 januari 1934 har *lantbruksstyrelsen* framlagt den anbefallda utredningen och därvid tillika yttrat sig över vissa i äggfrågan föreliggande framställningar från enskilt håll. Styrelsens skrivelse utmynnar i hemställan, att för stödjande av äggpriset viss reglering måtte ske av import och export av ägg samt äggula och flytande äggvita.

Rörande importen och exporten av ägg samt äggprisen under de senaste åren har styrelsen åberopat följande tabell.

	Import av ägg antal	Export av ägg antal	Priser å ägg öre/kg.	
			Partipris i Stockholm	Svensk äggnotering
1931				
Januari	532,379	7,392,554	172.8	134.5
Februari.....	1,337,527	2,766,333	162.5	110.6
Mars	6,866,025	415,482	156.8	100.8
April	6,554,443	2,527,281	122.0	73.0
Maj	2,064,702	4,202,947	110.2	69.6
Juni.....	983,025	6,922,900	106.0	71.0
Juli	389,463	8,447,534	110.0	76.0
Augusti	462,552	6,920,127	128.3	84.0
September ..	1,988,130	1,502,688	167.3	111.5
Oktober	881,820	3,529,555	183.0	130.0
November	828,002	3,415,582	230.0	158.0
December	661,134	3,422,720	193.0	150.0
<i>Hela året</i>	23,549,202	51,465,703	153.5	105.7
1932.				
Januari	273,266	8,963,722	149.5	115.6
Februari.....	564,720	4,615,140	129.5	82.5
Mars	2,217,223	2,574,105	116.0	67.0
April	270,244	3,937,237	97.5	57.5
Maj	8,201	6,714,456	96.3	59.0
Juni.....	1,478	12,674,142	93.5	61.6
Juli	81,162	8,864,079	111.6	73.5
Augusti	8,647	5,807,031	125.0	83.0
September	5,661	6,225,549	153.0	111.2
Oktober	4,780	5,910,935	175.5	131.0
November	83,381	3,183,620	235.0	174.0
December	—	8,314,286	168.3	132.0
<i>Hela året</i>	3,518,763	77,784,302	137.6	95.7
1933.				
Januari	491	7,549,711	137.1	98.0
Februari.....	75,904	7,386,146	157.5	98.5
Mars	3,072,700	2,063,936	121.9	62.5
April	508,806	1,265,531	95.0	53.6 ¹
Maj	65,342	2,522,907	96.1	62.5
Juni.....	1,497	5,998,312	85.3	55.0
Juli	56,524	5,490,213	88.6	57.6
Augusti	55,146	3,027,120	126.5	93.0
September	2,683	5,542,824	142.3	108.0
Oktober	350	4,834,771	150.2	118.4
November	340	2,911,870	189.5	149.0
December	34	3,814,990	171.4	127.0
<i>Hela året</i>	3,839,817	52,408,331	130.3	90.0¹

¹ Från och med den 6 april 1933 företogs en ändring i äggnoteringen, som innebar en inkludering av överpris med cirka 10 öre. Årsmedeltalet av noteringen för år 1933 är sålunda ej fullt jämförbart med tidigare noteringar, med mindre prisen från april månad reduceras med det inkluderade beloppet. Efter denna reduktion blir årsmedeltalet 83 i stället för 90 öre per kilogram.

Importen av äggula och flytande äggvita uppgick enligt av lantbruksstyrelsen lämnade uppgifter under samma år till följande kvantiteter, nämligen 1931: 511,000 kilogram, 1932: 385,000 kilogram och 1933: 326,000 kilogram, medan exporten av dessa varor samtidigt för år utgjorde allenast 100 à 200 kilogram.

Lantbruksstyrelsen har i anslutning till de nu återgivna uppgifterna framhållit, att äggprisen företedde mycket kraftiga och regelbundna säsongvariationer. Efter att under höstmånaderna hava befunnit sig å en toppunkt, sjönk priset i regel mycket hastigt under vintern och uppnådde i allmänhet sin lägsta nivå under våren. Då tillförseln av ägg under månaderna april—juli uppskattades till omkring hälften av tillförseln under hela året, vore det för äggproducenterna av särskild vikt, att priset under dessa månader vore något så när tillfredsställande. Så hade emellertid ej varit förhållandet under senare år. Utan vidlyftiga produktionskostnadsberäkningar syntes det klart, att det pris av cirka 60 öre, som betalats till producenterna under andra kvartalet 1933, varit rent förlustbringande. Även under motsvarande tid 1932 hade situationen i stort sett varit densamma. Det låga prisläget under ifrågavarande årstid kompenseras ej heller i erforderlig utsträckning av höga priser under året i övrigt.

För åstadkommande av förbättrade förhållanden å äggmarknaden har lantbruksstyrelsen föreslagit, att en begränsning av importen av ägg samt äggula och flytande äggvita skulle genomföras på så sätt, att sådan import endast finge ske efter särskilt tillstånd, varvid importören även skulle kunna åläggas betala viss avgift. Avgiftsmedlen skulle användas för äggprisets stödande. Som allmänna riktlinjer vid lämnande av tillstånd syntes böra gälla, att import skulle hindras endast, då den kunde befaras försvåra bevarandet av äggpriset i Sverige å skälig nivå. Detta innebure, att importtillstånd skulle vägras eller kombineras med skyldighet att erlägga avgift av erforderlig höjd under sådana tider, då det pris, som äggproducenterna erhöle vid äggens avyttring, understege vad som kunde anses rimligt.

Med avseende å exporten har lantbruksstyrelsen föreslagit utbetalning av vissa prisutjämningsstillägg å exporterade ägg. Medel härtill borde ställas till förfogande från vad som inflöte genom avgifter å kraftfoder m. m. Även vad som inflöte genom avgifter vid import av ägg kunna tagas i anspråk för detta ändamål. Därest exportpriset å en marknad efter avdrag av exportkostnader m. m. överstege inlandspriset, borde vederbörande exportör vara skyldig att till regleringen inbetala visst belopp, som borde få användas för stödande av exporten i andra fall. För att möjlighet skulle beredas för genomförande av en rationalisering av exporthandeln med ägg syntes exporten böra få ske endast efter särskilt tillstånd.

Handhavandet av import- och exportregleringarna har lantbruksstyrelsen ansett böra överlämnas åt en förening, förslagsvis benämnd Sveriges

äggintressenters förening u. p. a., vari producent- och vissa konsument-sammanslutningar samt privata partihandelsföretag skulle äga ingå som medlemmar. Av föreningens styrelse skulle Kungl. Maj:t utse två ledamöter. För åstadkommande av en sådan förening hade lantbruksstyrelsen bedrivit förhandlingar med vederbörande intressenter, vilka ännu icke avslutats. Föreningens verksamhet borde stå under kontroll av statlig myndighet.

Departements-
chefen.

Ehuru det varit mest önskvärt, att äggfrågan i sin helhet behandlats i samband med spannmåls- och fodermedelsfrågan, ett spörsmål vartill jag senare återkommer, har jag ansett mig böra redan nu till avgörande anmäla den del av lantbruksstyrelsens förevarande förslag, som avser införande av importreglering beträffande ägg. De skäl, styrelsen anfört för dylik reglering, synas mig fullgiltiga. Av stor vikt är, att regleringen med det snaraste kan genomföras. Äggpriset plägar vara utsatt för särskilt pristryck under vårmånaderna, då den huvudsakliga importen sker. För att till bättnad för äggproducenterna en välbehörlig förbättring av äggmarknaden skall kunna ernås, bör importregleringen därför sättas i verket helst från och med nästkommande mars månad och, till förebyggande av spekulation, så skyndsamt som möjligt.

Importregleringen bör omfatta ägg samt, i den mån Kungl. Maj:t så finner erforderligt, jämväl äggula och flytande äggvita. I likhet med vad skett vid tidigare importregleringar av andra varor bör införseln lämnas fri beträffande vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för densamma åtnjutes enligt vissa bestämmelser i tulltaxeförordningen, m. m. Regleringen bör givetvis anordnas så, att införsel ej får äga rum annorledes än efter särskilt tillstånd. Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit bör för erhållande av importtillstånd kunna få uppställas det kravet, att importören erlägger viss licensavgift. Denna bör huvudsakligen hava till ändamål att förhindra, att importören, tack vare den till följd av regleringen påräkneliga prisförbättringen å den svenska marknaden för ägg, gör en oförtjänt vinst. De uttagna beloppen böra, såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas till åtgärder för äggprisets stödjande.

Den sålunda av mig förordade regleringen av importhandeln med ägg torde med hänsyn bland annat till förslaget om upptagande av berörda licensavgift och anordningens betydelse för prisbildningen å ägg icke böra sättas i kraft utan efter riksdagens medgivande. Anordningens giltighet torde böra begränsas till utgången av juni månad 1935. Närmare föreskrifter i ämnet torde få utfärdas av Kungl. Maj:t.

Handhavandet av importregleringen torde få uppdragas åt organ, som Kungl. Maj:t prövar härför vara lämpligt. Starka skäl synas tala för att, sedan den under bildning varande riksföreningen mellan ägghandels-

intressenterna kommit till stånd, denna får i uppdrag att under vissa villkor medverka vid importregleringens genomförande, exempelvis på så sätt, att licensgivningen anförtros åt ett arbetsutskott inom föreningens styrelse, i vilket bland andra av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter böra hava säte.

Därest det, innan förevarande förslag slutbehandlats, skulle uppstå anmärkningsvärd spekulation beträffande äggimport, läser Kungl. Maj:t vara oförhindrad att omedelbart förordna om tillfälliga restriktioner i avseende å importen.

Till lantbruksstyrelsens förslag i övrigt återkommer jag, såsom nyss antytts, i annat sammanhang.

Under åberopande av det anförda hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Kungl. Maj:t må, i huvudsaklig överensstämmelse med av mig tillstyrkt förslag, vidtaga åtgärder för reglering under tiden till och med den 30 juni 1935 av införseln av ägg och, därest så finnes erforderligt, av äggula och flytande äggvita.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.